

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ,
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΚΥΡΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΩΝ (Δ15)
ΤΜΗΜΑ : Δ΄**

**Ταχ. Δ/ση : Σταδίου 29
Ταχ. Κώδικας : 10110 – Αθήνα
Πληροφορίες : Ε. Ράπτη
Τηλέφωνο : 210 – 3368109
FAX : 210 – 3368116**

Αθήνα, 5 / 12 / 2018

Αριθ. Πρωτ. : Δ.15 / Δ΄ / οικ.61080 / 1692

ΠΡΟΣ : 1. ΕΦΚΑ

**Γραφείο κ. Διοικητή
Αγ. Κωνσταντίνου 8
102 41 Αθήνα**

2. ΕΦΚΑ

**Γενική Διεύθυνση Εισφορών
και Ελέγχων
Σατωβριάνδου 18
104 32 Αθήνα**

ΘΕΜΑ : «Εκκαθάριση ασφαλιστικών εισφορών προσώπων που εμπίπτουν στις ρυθμίσεις των άρθρων 36 παρ. 1 και 2 και του άρθρου 39 παρ. 9 του ν.4387/2016»

Α. Εκκαθάριση ασφαλιστικών εισφορών σε περίπτωση πολλαπλής απασχόλησης (άρθρο 36 παρ. 1 και 2 του ν.4387/2016)

Με τις διατάξεις του άρθρου 36 του ν.4387/2016 (Α΄ 85) ρυθμίστηκε το καθεστώς ασφαλιστικών εισφορών των ασφαλισμένων που από 1/1/2017 και μετά ασκούν πολλαπλή επαγγελματική δραστηριότητα, οι οποίοι υπάγονται στην ασφάλιση δύο ή περισσότερων πρώην φορέων κύριας ασφάλισης ή του Δημοσίου (παρ. 1), καθώς και των ασφαλισμένων που παρέχουν εξαρτημένη εργασία και συγχρόνως ασκούν ελεύθερο επάγγελμα και υπάγονται στην ασφάλιση ενός πρώην φορέα κύριας ασφάλισης (παρ. 2).

Οι ανωτέρω ρυθμίσεις εξειδικεύθηκαν περαιτέρω με την υπ΄ αριθμ. οικ.61502/3399/30-12-2016 (Β΄ 4330) Υπουργική Απόφαση, όπως τροποποιήθηκε με την υπ΄ αριθ. 25599/1453/2-6-2017 (Β΄ 1942) Υπουργική Απόφαση, και την υπ΄ αριθ. οικ.61501/3398/30-12-2016 (Β΄ 4330) Κοινή Υπουργική Απόφαση, όπως

τροποποιήθηκε με την αριθ. 25598/1452/2-6-2017 (Β' 1977) Κοινή Υπουργική Απόφαση.

Σύμφωνα με το ανωτέρω νομοθετικό πλαίσιο, σε περίπτωση άσκησης πολλαπλής επαγγελματικής δραστηριότητας καταβάλλονται ασφαλιστικές εισφορές:

α) σε περίπτωση που συγχρόνως ασκείται μισθωτή και μη μισθωτή απασχόληση, καταβάλλονται αρχικά οι προβλεπόμενες βάσει του άρθρου 38 του ν.4387/2016 ασφαλιστικές εισφορές μισθωτών, και στη συνέχεια καταβάλλονται οι προβλεπόμενες για τη μη μισθωτή απασχόληση ασφαλιστικές εισφορές, όπως αυτές καθορίζονται από τα άρθρα 39 και 40 του ν.4387/2016, όπως ισχύουν. Εάν ασκούνται περισσότερες της μίας μη μισθωτές δραστηριότητες αυτές κατατάσσονται κατά φθίνουσα τάξη μεγέθους, σύμφωνα με τις ειδικότερες οδηγίες που έχουν δοθεί με την αριθ. Φ.10043/οικ.14226/431/24-3-2017 εγκύκλιο (ΑΔΑ : ΨΔΕΝ465Θ1Ω-ΠΩ1) για τις περιπτώσεις ταυτόχρονης άσκησης ελεύθερου επαγγέλματος και αυτοαπασχόλησης.

β) σε περίπτωση που συγχρόνως ασκούνται περισσότερες της μίας μη μισθωτές δραστηριότητες, τα σχετικά εισοδήματα κατατάσσονται κατά φθίνουσα τάξη μεγέθους, και υπόκειται σε ασφαλιστικές εισφορές βάσει του άρθρου 39 ή 40 του ν.4387/2016 κατά σειρά, σύμφωνα με τις ειδικότερες οδηγίες που έχουν δοθεί με την αριθ. Φ.10043/οικ.14226/431/24-3-2017 εγκύκλιο (ΑΔΑ : ΨΔΕΝ465Θ1Ω-ΠΩ1) για τις περιπτώσεις ταυτόχρονης άσκησης ελεύθερου επαγγέλματος και αυτοαπασχόλησης.

Το συνολικό εισόδημα που υπόκειται σε ασφαλιστικές εισφορές σε περίπτωση πολλαπλής άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας (μισθωτής και μη μισθωτής ή πολλαπλής μη μισθωτής) δεν μπορεί **αθροιστικά** να υπερβαίνει σε μηνιαία βάση το 10πλάσιο του βασικού μισθού άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών (σήμερα €5.860,80).

Ως προς το κατώτατο όριο, το μηνιαίο εισόδημα μη μισθωτού δεν μπορεί **αθροιστικά** να υπολείπεται του ποσού που αντιστοιχεί στο βασικό μισθό άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών (σήμερα €586,08) ή του 70% αυτού για τους ασφαλισμένους του πρώην ΟΓΑ και τους ασφαλισμένους του πρώην ΟΑΕΕ και του ΕΤΑΑ κάτω 5ετίας (σήμερα €410,26). Σημειώνουμε ότι για τους μισθωτούς με πλήρη απασχόληση άνω ή κάτω των 25 ετών ο μηνιαίος μισθός δεν μπορεί να υπολείπεται του ποσού €586,08 ή €510,95 αντίστοιχα.

I. Διαδικασία εκκαθάρισης

Μέχρι σήμερα οι υπηρεσίες του ΕΦΚΑ έχουν ολοκληρώσει τη διαδικασία εκκαθάρισης των ασφαλιστικών εισφορών έτους 2017 στις περιπτώσεις ασφαλισμένων που ασκούν αποκλειστικά μη μισθωτή δραστηριότητα ή ασκούν πολλαπλή μη μισθωτή δραστηριότητα, και εκκρεμεί η εκκαθάριση των ασφαλιστικών εισφορών σε περίπτωση μισθωτής απασχόλησης και μη μισθωτής απασχόλησης.

1. Για την εκκαθάριση των ασφαλιστικών εισφορών σε περιπτώσεις ασφαλισμένων που ασκούν μισθωτή και μη μισθωτή απασχόληση ελέγχεται **σε μηνιαία βάση** εάν ασκήθηκε ταυτόχρονα μισθωτή και μη μισθωτή απασχόληση. Σημειώνουμε

ότι στις περιπτώσεις που εντός του ίδιου μήνα προκύπτει χρόνος ασφάλισης μισθωτού λιγότερος των 25 ημερών και χρόνος ασφάλισης μη μισθωτού για το σύνολο του μήνα, το γεγονός ότι οι ημέρες ασφάλισης για τη μισθωτή απασχόληση είναι λιγότερες των 25 δεν μεταβάλλει τον τρόπο εφαρμογής του άρθρου 36 παρ. 1 του ν.4387/2016 (σχετικό το αριθ. Φ.10043/58437/72/5-4-2018 έγγραφό μας).

Για τη διενέργεια της εκκαθάρισης λαμβάνονται οι μηνιαίες ΑΠΔ που έχουν υποβληθεί και αφορούν τους μήνες του 2017, στις οποίες περιλαμβάνονται οι τρέχουσες για το έτος 2017 αποδοχές. Για το ασκούμενο ελεύθερο επάγγελμα ή την αυτοαπασχόληση ή την αγροτική δραστηριότητα (οποιαδήποτε δραστηριότητα δημιουργεί υποχρέωση ασφάλισης στον πρώην ΟΓΑ) λαμβάνεται το εισόδημα από την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας κατά το προηγούμενο φορολογικό έτος, δηλαδή του έτους 2016. Σε περίπτωση που ο ασφαλισμένος έχει καταβάλλει σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία ασφαλιστικές εισφορές βάσει του άρθρου 38 του ν.4387/2016, το σχετικό εισόδημα αφαιρείται για τον υπολογισμό της εισφοράς μη μισθωτού.

2. Σημειώνουμε ότι τα Δώρα Εορτών και το Επίδομα Αδείας που καταβάλλονται στους μισθωτούς αθροίζονται και τα ποσά επιμερίζονται ισομερώς στους μήνες για τους οποίους προκύπτει μισθωτή απασχόληση. Κατά τον ίδιο τρόπο αντιμετωπίζονται και τυχόν ποσά που καταβάλλονται εφάπαξ στον απασχολούμενο μισθωτό, τα οποία δεν αφορούν συγκεκριμένους μήνες απασχόλησης αλλά συνολικά την παροχή μισθωτής εργασίας (για παράδειγμα bonus, επίδομα ισολογισμού κ.λπ.).

3. Ως προς την εισφορά ανεργίας, στις περιπτώσεις παράλληλης απασχόλησης μισθωτού και μη μισθωτού καταβάλλεται υπέρ του ΟΑΕΔ μία εισφορά, και συγκεκριμένα η προβλεπόμενη ποσοστιαία εισφορά μισθωτού. Η μηνιαία εισφορά ύψους €10,00 υπέρ του Ειδικού Λογαριασμού Ανεργίας Αυτοτελώς και Ανεξαρτήτως Απασχολούμενων, για τα πρόσωπα που εμπίπτουν στις ρυθμίσεις του άρθρου 44 παρ. 2 του ν.3986/2011, όπως ισχύει, εισπράττεται στις περιπτώσεις πολλαπλής απασχόλησης μόνο εφόσον δεν προκύπτει υποχρέωση καταβολής εισφοράς υπέρ του ΟΑΕΔ για την μισθωτή απασχόληση.

4. Σε περίπτωση πολλαπλής απασχόλησης όπου προκύπτει για το υπό εκκαθάριση έτος εισόδημα από άσκηση αγροτικής δραστηριότητας μικρότερο των €4.923,12 ετησίως, σύμφωνα με τις οδηγίες που έχουν δοθεί με το αριθ. Δ.15/Δ'/619/5/13-4-2018 έγγραφό μας (ΑΔΑ: ΩΨΩΘ465Θ1Ω-ΠΗΝ) δεν έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις του άρθρου 36 παρ. 1 του ν.4387/2016, και συνεπώς δεν προκύπτει υποχρέωση καταβολής ασφαλιστικών εισφορών για την ασκούμενη αγροτική δραστηριότητα.

Όσον αφορά στην εισφορά για τον Λογαριασμό Αγροτικής Εστίας (ΛΑΕ) σε περίπτωση πολλαπλής απασχόλησης η προβλεπόμενη από άρθρο 40 παρ. 10 του ν.4387/2016 εισφορά δεν καταβάλλεται, εφόσον έχει καταβληθεί ασφαλιστική εισφορά υπέρ ΟΑΕΔ από ασκούμενη μισθωτή ή μη μισθωτή απασχόληση.

5. Τα ανωτέρω εφαρμόζονται αντίστοιχα για τα πρόσωπα που απασχολούνται στο Δημόσιο ή τον ευρύτερο δημόσιο τομέα (τακτικοί και μετακλητοί υπάλληλοι, αιρετά όργανα, μέλη διοίκησης) και συγχρόνως ασκούν και άλλη δραστηριότητα.

6. Σημειώνουμε ότι σε περίπτωση που για μία εκ των ασκούμενων επαγγελματικών δραστηριοτήτων προκύπτει υποχρέωση ασφάλισης στον ΕΦΚΑ βάσει των σχετικών διατάξεων του πρώην ΝΑΤ, τα ανωτέρω εφαρμόζονται για ναυτολόγια που χορηγούνται από 1/7/2017 και εφεξής (άρθρο 57 του ν.4445/2016, Α' 236).

Π. Διαχείριση υπολοίπου

Από την εκκαθάριση των ασφαλιστικών εισφορών θα προκύψει χρεωστικό ή μηδενικό ή πιστωτικό υπόλοιπο. Για τη διαχείριση του χρεωστικού ή πιστωτικού υπολοίπου θα εφαρμοστούν αναλόγως οι οδηγίες την υπ' αριθ. Δ.15/Δ'οικ.9290/183/14-2-2018 εγκυκλίου (ΑΔΑ : Ω80Π465Θ1Ω-Ο4Κ) για τη διαχείριση του χρεωστικού ή πιστωτικού υπολοίπου για την εκκαθάριση των ασφαλιστικών εισφορών μη μισθωτών για το έτος 2017. Οι καταληκτικές ημερομηνίες εξόφλησης των δόσεων οφειλής και επιστροφής ή συμψηφισμού πιστωτικού υπολοίπου θα καθοριστούν από τον ΕΦΚΑ.

Β. Εκκαθάριση ασφαλιστικών εισφορών υπαγόμενων στο άρθρο 39 παρ. 9 του ν.4387/2016

Από τις διατάξεις του άρθρου 39 παρ. 9 του ν.4387/2016 προβλέπεται ο επιμερισμός των ασφαλιστικών εισφορών μεταξύ ασφαλισμένου και αντισυμβαλλόμενου σε περιπτώσεις ελευθέρων επαγγελματιών (ασφαλισμένων του πρώην ΟΑΕΕ) και αυτοαπασχολούμενων (ασφαλισμένων του πρώην ΕΤΑΑ) που αμείβονται με Δελτίο Παροχής Υπηρεσιών (ΔΠΥ) παρέχοντας υπηρεσίες σε μέχρι και 2 αντισυμβαλλόμενους.

Τα ανωτέρω πρόσωπα, παρά τον ως άνω προβλεπόμενο επιμερισμό ασφαλιστικών εισφορών, εξακολουθούν να είναι ελεύθεροι επαγγελματίες και αυτοαπασχολούμενοι, και ως εκ τούτου εφαρμόζονται οι προβλέψεις του άρθρου 39 ως προς το ανώτατο και κατώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος (σχετική η αριθ. υπ' αριθμ. Φ80000/οικ.5547/248/7-2-2017 εγκύκλιος, ΑΔΑ : ΩΥ1Ο465Θ1Ω-4ΣΜ).

Ως εκ τούτου, βάσει των προβλεπόμενων από το άρθρο 39 του ν.4387/2016, όπως ισχύει, οι Υπηρεσίες σας θα πρέπει να προχωρήσουν σε έλεγχο ως προς το ανώτατο και κατώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος.

Συγκεκριμένα, θα ελέγχεται εάν υπάρχει υπέρβαση του ανώτατου ορίου μηνιαίου εισοδήματος (€5.860,80) και σε περίπτωση που προκύπτει ότι έχουν

καταβληθεί ασφαλιστικές εισφορές επί υψηλότερου μηνιαίου εισοδήματος, το σχετικό επιπλέον ποσό θα επιστρέφεται ως αχρεωστήτως καταβληθέν.

Ως προς το κατώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος, όπως αυτό ισχύει κατά περίπτωση ασφαλισμένου (ασφαλισμένος άνω ή κάτω 5ετίας) σε περίπτωση που προκύπτει ότι ο ασφαλισμένος έχει καταβάλει χαμηλότερη της προβλεπόμενης ελάχιστη εισφορά, η προκύπτουσα διαφορά καταβάλλεται από τον ασφαλισμένο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπ' αριθμ. Δ.15/Δ'οικ.9290/183/14-2-2018 εγκύκλιο (ΑΔΑ: Ω80Π465Θ1Ω-Ο4Κ).

Επίσης, θα πρέπει να καταβληθεί και η προβλεπόμενη εισφορά για τον Ειδικό Λογαριασμό Ανεργίας Αυτοτελώς και Ανεξάρτητα Απασχολούμενων. Ως προς την εξόφληση της οφειλής, θα εφαρμοστούν αναλόγως οι οδηγίες της υπ' αριθμ. Δ.15/Δ'οικ.9290/183/14-2-2018 εγκυκλίου (ΑΔΑ : Ω80Π465Θ1Ω-Ο4Κ) για τη διαχείριση του χρεωστικού ή πιστωτικού υπολοίπου για την εκκαθάριση των ασφαλιστικών εισφορών μη μισθωτών για το έτος 2017.

Σημειώνουμε ότι ο ανωτέρω έλεγχος αφορά σε υποβληθείσες Αναλυτικές Περιοδικές Δηλώσεις (ΑΠΔ). Για μήνες που δεν έχουν υποβληθεί ΑΠΔ ο ασφαλισμένος καταβάλει ασφαλιστικές εισφορές ελεύθερου επαγγελματία ή αυτοαπασχολούμενου βάσει του άρθρου 39 του ν.4387/2016, όπως ισχύει.

Όσον αφορά στον έλεγχο που απαιτείται προκειμένου να διαπιστωθεί ότι το εισόδημα του ασφαλισμένου που έχει υπαχθεί στις διατάξεις του άρθρου 39 παρ. 9 του ν.4387/2016 προέρχεται αποκλειστικά από τους δύο, κατ' ανώτατο όριο, αντισυμβαλλόμενους, και συνεπώς δεν ασκείται παράλληλα ελεύθερο επάγγελμα ή αυτοαπασχόληση, αυτός θα διενεργηθεί μεταγενέστερα.

Γ. Ασφαλιστικές εισφορές υγειονομικών αμειβόμενων με ΔΠΥ

Από τις διατάξεις του άρθρου 39 παρ. 9 του ν.4387/2016 εξαιρούνται οι υγειονομικοί (ασφαλισμένοι του πρώην ΕΤΑΑ – ΤΣΑΥ) που αμείβονται με ΔΠΥ, για τους οποίους εξακολουθεί να εφαρμόζεται το άρθρο 4 του ν.982/1979, Α' 239 (σχετικό το υπ' αριθμ. Φ.10042/52063/1273/7-11-2017 έγγραφό μας).

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη, τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που απασχολούν υγειονομικούς, καθώς και οι επιχειρήσεις και τα νομικά πρόσωπα που εξομοιώνονται με το Δημόσιο, υποχρεούνται σε καταβολή εργοδοτικής εισφοράς, υπολογιζόμενη επί των αποδοχών. Στις αποδοχές υπολογίζεται και κάθε ποσό που καταβάλλεται από τον εργοδότη, ασχέτως εξαρτημένης ή μη σχέσης προς το πρόσωπο που λαμβάνει την αμοιβή και ανεξαρτήτως του τρόπου πληρωμής του κατά χρονική μονάδα ή κατ' επίσκεψη ή σε ποσοστό ή με οποιαδήποτε άλλη μορφή.

Με βάση την ανωτέρω καταστατική διάταξη του πρώην ΕΤΑΑ – ΤΣΑΥ, για τους υγειονομικούς που απασχολούνται με ΔΠΥ προβλέπεται επιμερισμός της ασφαλιστικής εισφοράς μεταξύ ασφαλισμένου και αντισυμβαλλόμενου. Στην

περίπτωση αυτή όμως δεν τίθεται περιορισμός ως προς τον αριθμό αντισυμβαλλόμενων και ως προς την ύπαρξη ή μη εισοδήματος από άσκηση άλλης επαγγελματικής δραστηριότητας. Σε κάθε όμως περίπτωση ελέγχεται η καταβολή της ελάχιστης μηνιαίας εισφοράς αυτοαπασχολούμενου, και εάν αυτή δεν έχει καλυφθεί η σχετική διαφορά καταβάλλεται από τον ασφαλισμένο. Επίσης θα πρέπει να καταβληθεί και η προβλεπόμενη εισφορά για την Στέγη Υγειονομικών και για τον Ειδικό Λογαριασμό Ανεργίας Αυτοτελώς και Ανεξάρτητα Απασχολούμενων – Κλάδος ασφαλισμένων του πρώην ΕΤΑΑ.

**Ο Υφυπουργός Εργασίας, Κοινωνικής
Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης**

Α. Πετρόπουλος